Lietas Nr. C40172115
Lietas arhīva Nr. C-0077-17/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Ventspils tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis I.Ķiploks
ar tiesas sēdes sekretāri V.Pūliņu,
piedaloties prasītājas PS "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" pārstāvim /pers. A/, atbildētājas Ventspils brīvostas pārvaldes pārstāvjiem zvērinātai advokātei Olitai Lūkai un zvērinātam advokātam Indulim Ludiņam un trešās personas SIA "Aquatex" pārstāvjiem /pers. B/, /pers. C/, zvērinātam advokātam Valdim Bišeram,
2017.gada 16.martā, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu PS "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" prasībā pret Ventspils brīvostas pārvaldi par 226 706 *euro* piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1]

2015.gada 23.decembrī PS "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" (turpmāk prasītāja, Izpildītājs) cēlusi tiesā prasību pret Ventspils brīvostas pārvaldi (turpmāk atbildētāja, Pasūtītājs) par 226 706 *euro* piedziņu. Minētajā lietā nolemts pieaicināt trešo personu SIA "Aquatex".

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2013.gada 1.augustā starp pusēm noslēgts līgums Nr.3DP/3.3.1.3.0/10/IPIA/SM/001-2 (turpmāk arī Līgums) par Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecību atbilstoši iepirkuma procedūras (iepirkuma identifikācijas Nr. VBOP 2013/2 KF) dokumentos noteiktajam un pasūtītāja noteiktajām prasībām. Saskaņā ar Līgumu prasītāja veica Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecību atbilstoši iepirkumu procedūras dokumentos noteiktajam un atbildētājas noteiktajām prasībām. Līguma Tehniskās specifikācijas noteikumi paredz būvniecības 4.kārtu – piestātnes akvatorijas un pienākošā kanāla padziļināšanu līdz 12,5 metru dziļumam.

[1.2] Līguma 8.1.punkts noteic, ka darba veikšanai prasītāja drīkst piesaistīt apakšuzņēmējus. 2014.gada 2.jūlijā prasītāja kā Pasūtītājs no vienas puses un SIA "Aquatex" kā Izpildītājs (turpmāk arī Apakšuzņēmējs) savstarpēji noslēdza Līgumu Nr.001/2014, saskaņā ar kuru, Apakšuzņēmējs apņēmās veikt prasītājas uzdevumā piestātnes akvatorijas un pienākošā kanāla padziļināšanu (turpmāk Apakšuzņēmuma līgums).

[1.3] 2014.gada 17.jūlijā Apakšuzņēmējs nosūtīja prasītājai vēstuli, kurā norādīja, ka jau no paša darbu uzsākšanas sākuma atklājās negaidīti smagi apstākļi padziļināšanas darbu veikšanai, jo darbu objekta akvatorijā un izstrādājamajā gruntī atrodas visdažādākā veida piesārņojuma objekti (enkurķēdes, troses, ugunsdzēšamās šļūtenes, zvejas tīklu paliekas, metāla un sintētisko šķiedru trošu gabali, elektriskie kabeļi, riepas, koka pāļu atliekas u.c.), kuri saķeras un sablīvējas iesūkšanas iekārtā un zemessūcēja darba produktivitāte strauji krītas.

Apakšuzņēmējs norādīja, ka ir spiests pārtraukt darbu, izcelt iesūkšanas iekārtu uz klāja, izņemt izceltos objektus no iesūkšanas iekārtas, attīrīt aizblīvēto iesūkšanas iekārtu no izceltajiem piesārņojuma objektiem un nogādāt tos krastā. Tāpat, savā vēstulē Apakšuzņēmējs norādīja, ka visi šie papildus objektu izcelšanas darbi un to izkraušana krastā tiek fiksēti diennakts ziņojumos, lai atskaišu periodos līgumslēdzēju puses par šo laiku atbilstoši līgumam varētu norēķināties finansiāli un atbilstoši pagarināt darbu izpildes periodu. Minētajai vēstulei tika pievienotas izcelto piesārņojuma objektu fotogrāfijas.

[*1.4***]** 2014.gada 28.jūlijā prasītāja nosūtīja atbildētājai vēstuli, kurā norādīja, ka uzsākot padziļināšanas darbus, atklājās neparedzēti apstākļi - padziļināšanas darbu robežās tika atrasti visdažādāko veidu piesārņojuma objekti, kuri apgrūtināja zemessūcēja padziļināšanas darbus šajā etapā. Tāpat prasītāja vērsa atbildētājas uzmanību uz to, ka padziļināšanas darbu veikšanas laikā radās neparedzēti papildus izdevumi, kas radās saistībā ar izcelto priekšmetu utilizāciju un padziļināšanas darbu veicēja dīkstāvi. Prasītāja norādīja, ka saskaņā ar savstarpēji noslēgto Līgumu minētie darbi ir klasificējami kā neparedzēti papildus darbi.

[1.5] Uz minēto, 2014.gada 4.augustā atbildētāja nosūtīja prasītājai vēstuli, kurā informēja, ka neuzskata prasītājas vēstulē minētos darbus par neparedzētiem papildus darbiem. Nekādus argumentus un/vai paskaidrojumus, kas pamatotu minēto viedokli atbildētājs nesniedza.

[1.6] 2014.gada 13.augustā prasītāja nosūtīja atbildētājai vēstuli, kurā informēja atbildētāju, ka nepiekrīt atbildētājas lēmumam, par papildus darba faktu neatzīšanu Ventas padziļināšanas darbu laikā. Papildus prasītāja norādīja, ka neparedzētie darbi ir saistīti ar atkārtotām dārgas padziļināšanas tehnikas apstāšanās reizēm, sakarā ar dažādu šķēršļu, svešķermeņu, lielgabarīta atkritumu un citu objektu, kuri atrodas Ventas gultnē, un kas sarežģī zemessūcēja darbu izpildi, kā arī nereti noved pie pilnīgas darbu apturēšanas.

Prasītāja norādīja, ka pirms padziļināšanas darbu uzsākšanas, prasītājai nebija precīza informācija par akvatorijas piesārņojuma apjomu Ar atbildētāju saskaņotā padziļināšanas darbu tehnoloģija, ieskaitot izvēlēto tehniku un tās pielietošanas nosacījumus, nevarēja paredzēt visus zināmos šķēršļus. Tādējādi, minētie apstākļi ir uzskatāmi par neparedzētiem, kas saskaņā ar savstarpēji noslēgto Līgumu dod tiesības prasītājai saņemt atlīdzību par papildus izmaksām, kas radušās minēto apstākļu dēļ. Tāpat prasītāja norādīja, ka veic precīzu katra gadījuma fiksāciju, kad tiek konstatēti darbu veikšanu traucējoši šķēršļi.

[1.7] Uz minēto, 2014.gada 10.septembrī atbildētāja nosūtīja prasītājai vēstuli, kurā informēja, ka neuzskata prasītāja vēstulē minētos darbus par neparedzētiem papildus darbiem. Līdzīgi kā iepriekšējā vēstulē, nekādus argumentus un/vai paskaidrojumus, kas pamatotu minēto viedokli atbildētāja nesniedza.

[1.8] 2014.gada 25.novembrī prasītāja nosūtīja atbildētājai vēstuli, kurā detalizēti norādīja neparedzēto papildus darbu rašanās apstākļus. Tāpat prasītājs norādīja detalizētu prasījuma tiesību juridisko pamatojumu un lūdza atbildētāju apmaksāt Ventas gultnes grunts piesārņojuma dēļ radušās papildus izmaksas, kuru kopējā summa veido 174171,64 euro, tajā skaitā padziļināšanas darbu tehnikas dīkstāve: "HEIGEMAN IV" 14 944 *euro*; "CONTENDER" 127 776 *euro*; „ROLAND X" – 7800 *euro*; baržas (SM PRC 107 un SM PRC 108) 3900 *euro*; Ventas gultnes attīrīšana no piesārņojuma objektiem, saskaņā ar tāmi „Būvkonstrukciju izcelšana no Ventas akvatorija (Zemūdens daļa)" 19 751,64 *euro*. Vēstulei prasītāja pievienoja Padziļināšanas darbu Preiskuranta izrakstu, atklātā konkursa nolikuma izrakstu, 2014.gada 28.jūlija vēstuli, 2014.gada 13.augusta vēstuli,

2014.gada 21.jūlija aktu, tāmi "Būvkonstrukciju izcelšana no Ventas akvatorija (Zemūdens daļa)", SIA "Aquatex" dīkstāves fiksācijas aktus.

[1.9] 2014.gada 19.decembrī atbildētāja sniedza atbildi, kurā lūdz prasītāju papildus iesniegt: 1) piestātnei Nr.12 pieguļošās akvatorijas zemūdens zonā demontēto dzelzbetona pāļu, koka pāļu un tērauda rievpāļu kārbu plānu/shēmu, norādot demontēto priekšmetu atrašanaš vietas pirms darbu izpildes, 2) piestātnes Nr.21 padziļināšanas darbos iesaistītās tehnikas nomas līgumu kopijas.

[1.10] 2015.gada 9.februārī prasītāja nosūtīja atbildētājai vēstuli, kuras pielikumā pievienoja Shēmu ar izņemto priekšmetu atrašanās vietām pirms darbu izpildes.

Sniedzot pieprasīto informāciju, prasītāja atkārtoti norādīja, ka Ventas gultnē atrasto piesārņojumu priekšmetu izcelšanai un utilizēšanai izmantoti ģenerāluzņēmēja un divu apakšuzņēmēju SIA "Aquatex" un AS "Latvijas Tilti" apvienotie resursi. Pielikumā tika nosūtīta izvērsta tāme "Papildus darbi padziļināšanas darbu izpildei" un izraksts no līguma par padziļināšanas darbiem starp prasītāju un apakšuzņēmēju, kas attiecas uz padziļināšanas tehhniku. Tāpat vēstulē prasītāja vērsa atbildētājas uzmanību uz apstākli, ka joprojām Ventas gultnē tiek konstatēts piesārņojums, kas apgrūtina darbu un kas netika minēts iepirkuma dokumentācijā.

[1.11] 2015.gada 25.februārī atbildētāja nosūtīja prasītājai vēstuli, kurā norādīja sekojošo: "Piekrītam, ka pirms padziļināšanas darbu izpildes uzsākšanas veiktie piestātnes Nr.12 piegulošās akvatorijas zemūdens zonas attīrīšanas darbi – dzelzbetona pāļu, koka pāļu un tērauda rievpāļu kārbu demontāža, ir uzskatāmi par papildus darbiem, kuru izpilde nebija paredzēta objekta tehniskajā projektā un kurus nebija arī iepriekš iespējams paerdzēt."

Tomēr papildus tika norādīts, ka atbildētāja neuzskata, ka tai būtu jākompensē radušās izmaksas, jo to neparedzot Līguma nosacījumi.

[1.12] 2015.gada 31.janvārī prasītāja pabeidza darbu izpildi, par ko informēja atbildētāju. 2015.gada 4.februārī atbildētājas nolīgtais zemessūcējs "Dzelme" uzsāka tralēšanas darbus, kuru gaitā tika atklāti jauni zemūdens priekšmeti. Lai pieņemtu lēmumu par turpmāko rīcību ar konstatētajiem priekšmetiem, piesaistīti ūdenslīdēji, kuru pakalpojumus nodrošināja atbildētājas nolīgtrā SIA "Aquatex". Kopējās izmaksas saistībā ar ūdenslīdēju piesaistīšanu bija 1226 *euro*.

Pēc tam, kad ūdenslīdēji veica apsekošanu, atbildētāja nolīgtā SIA "Aquatex" veica tralēšanas laikā konstatēto zemūdens priekšmetu meklēšanu un izcelšanu ar z/s "Roland X'. Papildus tika iesaistīta barža "Zingst". Kopējās izmaksas saistībā ar z/s "Roland" un baržas "Zingst" darbu sastādīja 71 060 *euro*.

Neskatoties uz to, ka atbildētāja savā 2015.gada 25.februāra vēstulē ir atzinusi, ka norādītie darbi ir uzskatāmi par papildus darbiem, kuru izpilde nebija paredzēta objekta tehniskajā projektā un kurus nebija arī iepriekš iespējams paredzēt, uz prasības sastādīšanas dienu atbildētāja nav veikusi apmaksu 226 706 *euro* apmērā.

[1.13] 2016.gada 2.martā tiesā saņemti prasības pieteikuma precizējumi (lietas 2.sējuma 194.-195.lapa), kuros precizēta piedzenamās naudas summa. Lūdz piedzīt no atbildētājas 225 089 *euro*, likumiskos procentus līdz sprieduma izpildes dienai un visus tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1587., 1757., 1765., 2212., 228.pantu, 2006.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.475 "Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība" 3.punktu un Līguma 3.3., 3.4., 3.4.2. un 3.5.punktu.

[2]

2016.gada 28.janvārī tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi (lietas 2.sējuma 179.-181.lapa), kuros norādīts, ka prasību neatzīst.

Norādīts, ka saskaņā ar noslēgto Līgumu Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecības 4.kārta tika pabeigta un objekts tika nodots ekspluatācijā, par ko 2015.gada 30.martā Ventspils pilsētas domes Būvniecības administratīvā inspekcija ir sastādījusi Aktu (kods 15 00013 2700 001) „Par „Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecība zemes gabalos /adrese/ Ventspilī - 4.kārta: Piestātnes akvatorija un pienākošā kanāla padziļināšana līdz 12,5 m" būves kadastra apzīmējums Nr./numurs A/; /numurs B/; /numurs C/, pieņemšanu ekspluatācijā".

Vēl pirms būves nodošanas ekspluatācijā Pasūtītāja un Izpildītāja pārstāvji saskaņoja Kopsavilkuma aktu Nr.l5/2015/HL un Izpildītājs 2015.gada 24.martā iesniedza Pasūtītājam 2015.gada 11.marta rēķinu Nr.01/3-2015/HTSLNK, kas tika apmaksāts. Tādējādi atbildētāja uzskata, ka kā Pasūtītājs no savas puses ir izpildījis Līgumu pilnā apjomā, ievērojot arī Civillikuma 2223.panta noteikumus. Līguma 9.4.punktā paredzēts, ka Pasūtītāja pienākums ir nodrošināt maksājumu veikšanu Līgumā norādītajos termiņos un kārtībā, kā arī nodrošināt savlaicīgu būvatļaujas saņemšanu darbu uzsākšanai un nodošanu Izpildītājam, tehniskā projekta nodošanu Izpildītājam. Līguma 9.5.punktā noteikts, ka Pasūtītājs apņemas netraucēt Izpildītāja darbību Darbu izpildes laikā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka piestātnes akvatorija un pienākošā kanāla padziļināšanas līdz 12,5 m darbu veikšanai prasītājs bija piesaistījusi apakšuzņēmēju - SIA „Aquatex". Apakšuzņēmējs informējis prasītāju par to, ka jau no paša darbu uzsākšanas sākuma radušās grūtības padziļināšanas darbu veikšanai, jo darbu objekta akvatorijā un izstrādājamajā gruntī atrodas dažāda veida piesārņojuma objekti, kuri saķeras un sablīvējas iesūkšanas iekārtā, kā rezultātā iesūknēšanas iekārta jāizceļ uz klāja un jāattīra no aizblīvējuma. Atbildētāja Līguma izpildes gaitā iepazinās ar prasītāja norādītajiem faktiem un apstākļiem, izvērtēja tos un nonāca pie secinājuma, ka vairums gadījumu nav atzīstami par papildus darbiem. Līguma 8.3.punktā paredzēts, ka Izpildītājs pilnībā atbildīgs par apakšuzņēmēju darbu. Tātad, piesaistot apakšuzņēmēju, prasītājas pienākums bija informēt apakšuzņēmēju par veicamo darbu un noskaidrot un pārliecināties, vai apakšuzņēmējs šādu darbu var paveikt. No sarakstes ir secināms, ka apakšuzņēmējs īsti neapzinājās izpildāmo darbu specifiku un nebija izvēlējies piemērotu tehniku šo padziļināšanas darbu veikšanai. Ne Līgumā, ne arī publiskā iepirkuma dokumentācijā nav paredzēta atbildētājas kā Pasūtītāja atbildība par Izpildītāja vai apakšuzņēmēja tehnikas vai mehānismu remontu.

Prasības pieteikumā norādīts prasības summas aprēķins, kurš veidojas no tehnikas vienību laika un tehnikas vienību cenas par vienu darba stundu. Veicot aprēķinu atbilstoši norādītajām tehnikas vienību laikam un tehnikas vienību cenai, kopējā summa ir 145 227,50 *euro,* nevis 226 706 *euro*.

Turklāt no prasības pieteikuma nav skaidrs, kuros datumos veiktie darbi pēc prasītājas uzskata ir atzīstami par papildus darbiem. Līdz ar to nav konstatējams, kuri prasības pieteikumam pievienotie apakšuzņēmēja akti uzskatāmi par pierādījumiem.

Lūdz prasību noraidīt.

[3]

[3.1] 2016.gada 29.janvārī tiesā saņemti trešās personas rakstveida paskaidrojumi (lietas 2.sējuma 188.-190.lapa).

Norādīts, ka, lai nodrošinātu padziļināšanas darbu veikšanu, prasītāja ar SIA "Aquatex" 2014. gada 2. jūlijā noslēdza līgumu Nr.001/2014, kā arī SIA "Aquatex" saskaņoja ar prasītāju un atbildētāju Darbu veikšanas projektu, kas noteica izmantojamo darbu metodi.

Pēc darbu uzsākšanas SIA "Aquatex" konstatēja, ka iesniegtā dokumentācija neatbilst patiesībai, jo akvatorija bija pilna ar svešķermeņiem - zemūdens priekšmetiem (metāllūžņi, riepas, trošu gabali, koka pāļu atliekas, ugunsdzēšamās šļūtenes utt.), par ko SIA "Aquatex" informēja prasītāju.

No iepirkuma līguma 3.3.punkta, kuru atbildētāja publicējusi iepirkuma procedūras konkursam "Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecība (45000000-7)" identifikācijas Nr.VBOP 2013.2 KF (turpmāk Konkurss) ietvaros redzams, ka atbildētāja ir paredzējusi: ja minētā līguma izpildes laikā rodas papildus darbi, tad finansēšana tiek veikta no atbildētājas finanšu rezerves. Minētā līguma 3.4.2.punkts paredz, ka neparedzēto būvdarbu izmaksu segšanai, kas netika iekļauti šī iepirkuma tehniskajā projektā un nebija norādīti to apjomi, par kuriem nebija rīkota iepirkuma procedūra, jo nebija iespējams konstatēt vai iepriekš paredzēt šo darbu nepieciešamību. Šos darbu izmaksu aprēķinos par pamatu tiek ņemtas izpildītāja piedāvātās pieskaitāmās izmaksas, uz doto brīdi atbilstošas tirgus cenas darbiem, materiāliem, mehānismiem, darba laika normas.

No 2014.gada 2.jūlija līguma Nr.001/2014, kas noslēgts starp SIA „Aquatex" un prasītāju, redzams, ka arī SIA "Aquatex" ir tiesības saņemt samaksu par faktiski veikto laiku, kas patērēts metāllūžņu, būvniecības atkritumu, kabeļu, tīklu un citu priekšmetu, izcelšanai.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 13.jūnija noteikumiem Nr.475 „Virszemes ūdensobjektu un akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība" 3.1.punktu virszemes ūdensobjekta vai *ostas akvatorijas kapitālā padziļināšana* - gultnes grunts izņemšana vai pārvietošana projektētā dziļuma vai citu parametru palielināšanai vai zemūdens būvju ierīkošanai, ievietošanai vai izņemšanai. Savukārt šo noteikumu 3.3.punkts noteic, ka virszemes ūdensobjektu vai *ostu akvatoriju tīrīšana* - peldošu gružu izvākšana, zāles un apauguma likvidēšana, akmeņu un koku izcelšana, nogrimušu priekšmetu izcelšana un citi darbi, tai skaitā gultnes attīrīšana, lai novērstu ūdens caurvadīšanas spēju samazināšanos.

Konkurss tika rīkots par piestātnes būvniecību un ostas akvatorijas kapitālo padziļināšanu un atbildētāja netika norādījusi, ka nepieciešams veikt ostas akvatorijas tīrīšanu. Tomēr, SIA "Aquatex" saskaņā ar Līgumu bija pienākums veikt padziļināšanas darbus, kamēr akvatorija nav attīrīta. Līdz ar to priekšmetu izcelšana jeb akvatorijas tīrīšana viennozīmīgi ir vērtējama kā papildus darbs, un pēc visu pušu saskaņotā Darbu veikšanas projekta, tieši atbildētājas pārstāvim bija jāpieņem lēmums par priekšmetu izcelšanu.

Pastāvošā padziļināšanas darbu prakse, kas atbilst Ministru kabineta noteikumiem Nr.475, zemūdens piesārņojuma objektu izcelšana padziļināšanas darbu laikā, ja tā izsauc padziļināšanas darbu kavējumus ir papildus darbi, kuri tiek apmaksāti saskaņā ar faktiski patērēto laiku un padziļināšanas tehnikas izmaksām. Piemēram, Jūras padziļināšanas darbu Preiskurantā, kurš, kā arī citi padziļināšanas darbus reglamentējošie dokumenti joprojām tiek izmantoti izstrādājot padziļināšanas darbu projektus, aprēķinot darba izmaksas un slēdzot līgumus, noteikts, ka šo priekšmetu izcelšanas laiks no padziļināšanas iekārtām tiek apmaksāts izejot no lietojamās tehnikas cenas laika vienībā, kas tiek fiksēta kuģa žurnālā vai diennakts ziņojumos un apstiprināts ar divpusēja akta parakstīšanu (1.18.punkts). Savukārt šī paša dokumenta 1.15.punktā noteikts, ka pirms padziļināšanas darbu uzsākšanas pasūtītājam jāattīra padziļināmā rajona gultne no priekšmetiem, kuri var izsaukt padziļināšanas tehnikas darba apturēšanu, vai tās avāriju. Ja pirms darbu sākuma pasūtītāja spēkiem tas nav izdarīts, tad šie darbi tiek apmaksāti pēc speciāla izcenojuma uz divpusēja akta pamata.

Šādu pastāvošo praksi apstiprina arī Ventspils brīvostas izsludinātā atklātā konkursa par „Ventspils brīvostas jūras kanāla ārkārtas padziļināšanas darbi" (iepirkuma identifikācijas Nr. VBOP 2013/244) līguma 3.8.punkts: *"Ja grunts padziļināšanas darbu iecirknī tiek konstatēti piesārņojuma priekšmeti (akmeņi, tērauda karkasi u.c.), kas traucē darbu veikšanu, Puses sastāda divpusēju aktu. Pasūtītājs nodrošina šo priekšmetu izcelšanu no jūras gultnes ar saviem spēkiem un uz sava rēķina".* Analoģiska norma ir arī „Ventspils brīvostas jūras kanāla ārkārtas padziļināšanas darbi" (iepirkuma identifikācijas Nr. V ??? 2015/213).

Cenas, pamatojoties uz kurām tiek izvirzītas pretenzijas pret a**tbildētāju,** atbilst tirgus cenām un ir norādītas 2014.gada 2.jūlija līguma, kas noslēgts starp SIA "Aquatex" un prasītāju, piektā paragrāfa 9.punktā, kas noteic, ka šī **līguma punktā minēto neparedzēto darbu cena sastādīs 1150 *euro* par zemessūcēju ar velkamu paškrāvēju; 500 *euro* par zemessmēlēju ar apgriezto kausu, 260 *euro* par baržu, bez PVN par vienu attiecīgo kuģu darbības stundu.**

Veicot ostas akvatorijas padziļināšanu SIA "Aquatex" bija spiesta vienlaicīgi veikt arī padziļināmās akvatorijas tīrīšanu, veica nogrimušu priekšmetu izcelšanu un nogādāšanu krastā ar to izkraušanu un algoja ūdenslīdējus. Papildus tam, kamēr padziļināšanas tehnika, kura bija paredzēta padziļināšanas darbiem - grunts izstrādei un izvešanai uz jūras izgāztuvi, veica zemūdens priekšmetu izcelšanu vai darba iekārtu atbrīvošanu no tajās padziļināšanas darbu gaitā iekļuvušajiem priekšmetiem, tā atradās dīkstāvē, tas ir, neveica Līgumā paredzēto pamatdarbu - grunts izstrādi. Viss norādītais tika fiksēts ikdienas ziņojumos.

Pēc SIA "Aquatex" aprēķina, par šo papildus darbu veikšanu sabiedrība ir tiesīga saņemt atlīdzību 184 046,50 euro, ko veido: zemūdens priekšmetu izcelšanai patērētais laiks ar zemessūcēju Hegemann IV - 10 741 euro; zemūdens priekšmetu izcelšanai patērētais laiks ar zemessūcēju Contender 99 394,50 euro, zemūdens priekšmetu izcelšanai patērētais laiks ar zemessmēlēju Roland X - 1625 euro, bagarēšanas darbi tralēšanas laikā atklāto pauguru noņemšanai, zemūdens priekšmetu meklēšanai un izcelšanai patērētais laiks ar zemessmēlēju Roland X un baržu Zingst - 71 060 euro; ūdenslīdēju pakalpojumu piesaistīšana 1226 euro.

Trešā persona SIA "Aquatex" uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[3.2] 2016.gada 20.aprīlī tiesā saņemti trešās personas papildus paskaidrojumi (lietas 3.sējuma 81.-82.lapa), kuros norādīts, ka no 1984.gada Jūras flotes ministrijas padziļināšanas darbu cenrāža "Preiskuranta" redzams, ka akvatorija padziļināšanas un attīrīšanas darbi apmaksājami atsevišķi.

No 2004.gada 10.marta eksperta /pers. D/ atzinuma 3., 4.un 5. atbildes izriet, ka akvatorija attīrīšana ir papildus darbs, kuru nepieciešams veikt, lai padziļinātu akvatoriju, un atlīdzība par to tiek noteikta atsevišķi. Līdzīga atziņa ir izteikta arī 2004.gada 5.janvāra eksperta slēdzienā, kurā no 3., 4.un 5. atbildes izriet, ka akvatorija attīrīšana ir papildus darbi, kas veicami padziļinot akvatoriju.

No 2011.gada tehniskajam projektam "Ventspils brīvostas piestātties Nr.12 būvniecība" pievienotajiem tehniskajiem noteikumiem redzams, ka tajos ir atsauce uz 2006.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 475 "Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība". No minēto noteikumu 3.1. un 3.3.punkta redzams, ka akvatorija tīrīšana un padziļināšana ir atsevišķi darbi.

Līdz ar to ne tikai pēc spēkā esošās likumdošanas, bet arī vēsturiski pastāvēja kārtība, ka gadījumā, ja akvatorija padziļināšanas laikā akvatorijā tiek konstatēti svešķermeņi (akmeņi, baļķi, metāllūžņi utt.), tie ir jāizceļ no gultnes un par akvatorija attīrīšanu jāveic apmaksa atsevišķi vadoties no patērētā laika.

Ja svešķermeņi netiek izcelti no akvatorija, padziļināšanas darbus nevar veikt, nepārtraucot darba procesu, attiecīgi, nevar nodot, ja svešķermeņi uzrādās virs projekta atzīmes, tādēļ netiek izpildīts līgums un iestājas pienākums maksāt līgumsodu.

[4]

[4.1] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis lūdza piedzīt no atbildētājsa 225 089 *euro*. Prasība tika uzturēta pilnībā ar pieteikumā norādīto motivāciju.

[4.2] Atbildētājas pārstāvis prasību neatzina un lūdza to noraidīt, atbilstoši rakstveida paskaidojumiem.

[4.3] Trešās personas pārstāvji prasītāja pusē prasību uzskata par pamatotu un apmierināmu.

[5]

Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, liecinieka liecību, pārbaudot lietas materiālus kopumā, uzskata, ka prasība ir apmierināma.

Motīvu daļa

[5.1] 2013.gada 1.augustā starp Ventspils brīvostas pārvaldi kā Pasūtītāju un pilnsabiedrības "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" kā Izpildītāju noslēgts līgums Nr.3DP/3.31.3.0/10/IPIA/SM/001-2 par Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecību atbilstoši iepirkuma procedūras (iepirkuma identifikācijas Nr.VBOP 2013/2 KF) dokumentos noteiktajam un pasūtītāja noteiktajām prasībām. Ventspils brīvostas piestātnes Nr.12 būvniecībā kā 4.kārta ietilpa piestātnes akvatorija un pienākošā kanāla padziļināšana līdz 12,5m (lietas 1.sējuma 17.-26.lapa). Būvniecības objekts nodots ekspluatācijā 2015.gada 30.martā, par ko sastādīts akts (lietas 2.sējuma 182.-186.lapa).

Lai nodrošinātu padziļināšanas darbu veikšanu, prasītājs piesaistīja apakšuzņēmēju SIA "Aquatex", 2014.gada 2.jūlijā noslēdzot līgumu Nr.001/2014 (lietas 2.sējuma 167.lapa).

2014.gada 17.jūlijā ar vēstuli Nr.016/Vp/2014 SIA "Aquatex" informē prasītāju par *negaidīti smagiem apstākļiem padziļināšanas darbu*

veikšanā (lietas 1.sējuma 62.lapa).

2014.gada 28.jūlijā prasītāja informējusi atbildētāju par to, ka jau no pašas darbu uzsākšanas radušās problēmas padziļināšanas darbu veikšanai, jo darbu objekta akvatorijā un izstrādājamā gruntī atrodas dažāda veida piesārņojuma objekti, kuri saķeras un sablīvējas iesūkšanas iekārtā, kā rezultātā iesūkšanas iekārta jāizceļ uz klāja un jāattīra no aizblīvējuma. Šādos apstākļos tehnikai rodas dīkstāve, par ko ir jāmaksā. Vēstulē norādīts, ka minētie darbi klasificējami kā neparedzēti papildus darbi (lietas 1.sējuma 61.lapa).

2014.gada 4.augustā atbildētāja sniegusi atbildi, ka neuzskata, ka vēstulē minētie darbi būtu uzskatāmi par neparedzētiem papildus darbiem (lietas 1.sējuma 68.lapa).

Līguma 3.3.punktā noteikts, ja Līguma izpildes laikā rodas papildus darbi, tad finansēšana tiek veikta no pasūtītāja (atbildētājas) finanšu rezerves. Līguma 3.4.2.punkts paredz, ka neparedzēto būvdarbu izmaksu segšanai, kas netika iekļauti šī iepirkuma tehniskajā projektā un nebija norādīti to apjomi, par kuriem nebija rīkota iepirkuma procedūra, jo nebija iespējams konstatēt vai iepriekš paredzēt šo darbu nepieciešamību. Šos darbu izmaksu aprēķinos par pamatu tiek ņemtas izpildītāja piedāvātās pieskaitāmās izmaksas, uz doto brīdi atbilstošas tirgus cenas darbiem, materiāliem, mehānismiem, darba laika normas.

No 2014.gada 2.jūlija līguma Nr.001/2014, kas noslēgts starp SIA „Aquatex" un prasītāju, redzams, ka SIA "Aquatex" ir tiesības saņemt samaksu par faktiski veikto laiku, kas patērēts metāllūžņu, būvniecības atkritumu, kabeļu, tīklu un citu priekšmetu, izcelšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma.

Tiesa uzskata, ka prasītāja nav atkāpusies no līguma izpildes, bet jāņem vērā veicamā darba īpatnības. Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumu Nr.475 „Virszemes ūdensobjektu un akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība" 3.1.punktā noteikts, ka termins virszemes ūdensobjekta vai *ostas akvatorijas kapitālā padziļināšana nozīmē* gultnes grunts izņemšanu vai pārvietošanu projektētā dziļuma vai citu parametru palielināšanai vai zemūdens būvju ierīkošanai, ievietošanai vai izņemšanai. Savukārt atbilstoši šo noteikumu 3.3.punktam virszemes ūdensobjektu vai *ostu akvatoriju tīrīšana ir* peldošu gružu izvākšana, zāles un apauguma likvidēšana, akmeņu un koku izcelšana, nogrimušu priekšmetu izcelšana un citi darbi, tai skaitā gultnes attīrīšana, lai novērstu ūdens caurvadīšanas spēju samazināšanos.

Respektīvi, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem akvatorijas attīrīšana no piesārņojuma priekšmetiem tiek regulēta atsevišķi no akvatorijas padziļināšanas darbiem.

Loģiski, ka zemes sūcējs nevar turpināt darbu, ja iekārtā tiek ierauti tādi svešķermeņi kā metāllūžņi, automašīnu riepas, koka pāļi, elektrokabeļi, enkurķēdes, troses, zvejnieku tīkli utt. Sūcēja darbību nepieciešams apturēt un iekārtu iztīrīt. Tiesa kritiski vērtē atbildētājas iebildumus, ka, konstatējot šķērsli, piemēram, baļķi, izpildītajam vajadzējis par to paziņot pasūtītājam, pārvietot zemes sūcēju uz citu vietu un turpināt darbu.

Tiesa no trešās personas pārstāvja paskaidrojumiem secina, ka zemes sūcējs darba procesa laikā ir nostiprināts akvatorijā un tā pārvietošana ir komplicēts un laikietilpīgs process. Tiesa uzskata, ka izpildītājs (prasītāja) ir rīkojies kā rūpīgs saimnieks maksimāli ātri novēršot šķērsli (izceļot to saviem spēkiem) un tādā veidā samazinājis dīkstāves laiku, vienlaikus par notikušo ziņojot pasūtītājam (atbildētājai).

Ar prasītājas izveidotās komisijas aktiem ir pierādīts zemessūcēja dīkstāves fakts un ilgums (lietas 1.sējuma 92., 130., 139., 147., 153., 160., 172., 179., 202., 211., 237.lapa).

Tiesa kritiski vērtē atbildētājas argumentus, pamatojoties uz kuriem lūdz noraidīt prasību - ne Līgumā, ne arī publiskā iepirkuma dokumentācijā neesot paredzēta atbildētājas kā pasūtītāja atbildība par izpildītāja vai apakšuzņēmēja tehnikas vai mehānismu remontu, kā arī dīkstāvēm sakarā ar tehnikas un mehānismu remontu. Celtajā prasībā nav runa par dīkstāvēm, kas saistītas ar tehnikas remontu, bet gan mehānisku šķēršļu novēršanai patērētais laiks. Atbildētāja norāda - Civillikuma 2212.pantā noteikts, ka ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai pusei par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu. Juridiskajā literatūrā ir nostiprinājusies tēze, ka pasūtītājs nenes atbildību par izpildītāja ierīču un rīku bojājumiem. Līguma 8.3.punktā paredzēts, ka Izpildītājs pilnībā atbildīgs par apakšuzņēmēja darbu. Piesaistot apakšuzņēmēju, prasītājas pienākums bija informēt apakšuzņēmēju par veicamo darbu un noskaidrot un pārliecināties, vai apakšuzņēmējs šādu darbu var paveikt.

Tiesa uzskata, ka atbildētāja cenšas tulkot šo likuma normu savās interesēs, jo dīkstāve radās nevis tehnikas remonta dēļ, bet sakarā ar to, ka bija jāveic papildus darbi. Tiesai nav šaubu par to, ka tehnikas remontu jāveic izpildītājam uz sava rēķina, taču šajā gadījumā runa ir par neparedzētiem papildus darbiem.

Atbildētāja atsaucas uz Civillikuma 2217.pantu, kas noteic - ja līgumā nav nosacīts, lai uzņēmējs pasūtījumu izpilda personīgi, un ja nosacījums nav atzīstams kā klusējot pieņemts, kā piemēram, tāda pasūtījuma, kura izpildīšanai domātas uzņēmēja sevišķas zināšanas un māksla, tad viņš var pasūtījuma izpildīšanu uzticēt uz savu risku arī trešais personai.

Juridiskajā literatūrā ir atzīts, ka "risku un visu atbildību nes uzņēmējs arī tad, ja darbu veikusi viņa piesaistītā trešā persona". (Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-R.: Mans īpašums, 1998, 528.lp). Tiesai nav šaubu, ka uzņēmējam jāatbild par izvēlētā apakšuzņēmēja darbību, taču atbildība un risks nav viens un tas pats. Kļūdains ir atbildētājas uzskats, ka papildus darbi nav bijuši, riski nav pastāvējuši, bet, ja kādas problēmas radušās, tad tās attiecināmas tikai uz prasītājas un apakšuzņēmēja savstarpējām līgumiskajām attiecībām.

Starp pusēm noslēgtais Līgums paredzēja prasītājai tiesības izmantot apakšuzņēmēja darbu. Prasītāja pamatoti izmantojusi savas pielīgtās tiesības. Par apakšuzņēmēja izvēli un tā kompetencēm atbildētāja nekādus iebildumus nav cēlusi. Slēdzot Līgumu, atbildētāja ir uzņēmusies pienākumu izveidot rezerves fondu, kas jāizmanto neparedzētu Līgumā neatrunātu darbu veikšanai. Tiesas vērtējumā kļūdaina ir atbildētājas attieksme, ka neparedzētie darbi, ja tos ir veicis apakšuzņēmējs, pasūtītājam nav jāapmaksā.

Tiesa uzskata, ka puses varēja un tām vajadzēja paredzēt, ka, padziļinot upes gultni, iespējams atradīsies dažādi gruntī esoši priekšmeti, kuru esamību iepriekš nav bijis iespējams konstatēt. Tiesas viedokli apstiprina liecinieka /pers. E/ – /amats/ ar lielu darba pieredzi jūras ostu akvatorijās – liecība. Dažādi priekšmeti, tādi kā metāllūžņi, tauvas tīkli, baļķi utt. var atrasties gruntī pat vairāku desmitu metru dziļumā jeb tā saucamajā kultūrslānī. To esamību nav iespējams konstatēt pirms padziļināšanas darbu uzsākšanas.

Faktu, ka dažādi svešķermeņi ir izcelti no ostas akvatorijas, pierāda lietai pievienotie fotoattēli (lietas 1.sējuma 56.-60., 63.-67., 84.-85., 107.-129., 133.-138., 142.-146., 150.-152., 156.-159., 163.-165., 169.-171., 175.-178., 182.-189., 193.-201., 205.-210., 214.-236., 240.-252.lapa), kā arī tiem pievienotie akti (lietas 1.sējuma 92., 130., 139., 147., 153., 160., 172., 179., 202., 211., 237.lapa).

Tiesa secina, ka starp prasītāju un atbildētāju noslēgtajā Līgumā paredzētie darbi atbilst minēto Ministru kabineta noteikumu 3.1.apakšpunktam – gultnes grunts izņemšana vai pārvietošana. Savukārt prasītājas veiktie Līgumā neparedzētie darbi atbilst šo noteikumu 3.3.apakšpunktam – peldošu gružu izvākšana, zāles un apauguma likvidēšana, akmeņu un koku izcelšana, nogrimušu priekšmetu izcelšana un citi darbi. Tieši šādas darbības prasītājai bija jāveic papildus, lai varētu izpildīt līguma priekšmetā pielīgtos darbus.

No pušu paskaidrojumiem tiesas sēdē tiesa secina, ka pastāvošā padziļināšanas darbu prakse, kas atbilst Ministru kabineta noteikumiem Nr.475, zemūdens piesārņojuma objektu izcelšana padziļināšanas darbu laikā, ja tā izsauc padziļināšanas darbu kavējumus, ir papildus darbi, kuri tiek apmaksāti

saskaņā ar faktiski patērēto laiku un padziļināšanas tehnikas izmaksām. Piemēram, Jūras gultnes padziļināšanas darbu cenrādī (lietas 3.sējuma 127.-128.lapa), kas joprojām tiek izmantots izstrādājot padziļināšanas darbu projektus, aprēķinot darba izmaksas un slēdzot līgumus, noteikts, ja izstrādājamās grunts kārtā atrodas laukakmeņi, kuru izmērs pārsniedz 40 cm, sprādzienbīstami priekšmeti vai atkritumi, kas izraisa zemessmēlēja ierīču apstāšanos, laiks, kas patērēts šo priekšmetu izņemšanai un aizvākšanai, tiek ņemts vērā saskaņā ar kuģu žurnālu ierakstiem vai diennakts ziņojumiem, fiksēts divpusējos aktos un apmaksāts pēc laika likmes, vadoties pēc zemes smelšanas karavānas diennakts izturēšanas izmaksām (1.18.punkts). Savukārt šī dokumenta 1.15.punktā noteikts, ka pirms padziļināšanas darbu uzsākšanas pasūtītājam jāattīra padziļināmā rajona gultne no priekšmetiem, kuri var izsaukt padziļināšanas tehnikas darba apturēšanu, vai tās avāriju. Ja pirms darbu sākuma pasūtītāja spēkiem tas nav izdarīts, tad šie darbi tiek apmaksāti pēc speciāla izcenojuma uz divpusēja akta pamata.

[5.2] Prasītāja aprēķinātās izmaksas norādījusi tāmēs (lietas 2.sējuma 165., 172.lapa). Tiesa konstatē, ka tāmēs kopējā izmaksu summa sastāda 226 493,22 *euro*. Prasītāja precizējusi summu un lūdz piedzīt 225 089 *euro* un prasības summas atšifrējums norādīts prasības pieteikuma papildinājumos (lietas 2.sējuma 194.-195.lapa). Tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un pierādīta un no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami 225 089 *euro*, ko veido padziļināšanas darbu tehnikas – zemessūcēja "HEIGEMAN IV" izmaksas 10 741 *euro,* padziļināšanas darbu tehnikas – zemessūcēja "CONTENDER" izmaksas 99 394,50 *euro*, padziļināšanas darbu tehnikas – zemessmēlēja "ROLAND X" izmaksas 6000 *euro*, baržas SM PRC 107 un SM PRC 108 izmaksas 3120 *euro*, celtņa LEBHERR 130 izmaksas 15 645 *euro*, pontona izmaksas 4462,50 *euro*, velkoņa izmaksas 7000 *euro*, ūdenslīdēju stacijas izmaksas 6440 *euro*, zemessmēlēja Roland X un baržas Zingst izmaksas tralēšanas laikā atklāto pauguru noņemšanai, zemūdens priekšmetu meklēšanai 71 060 *euro*, ūdenslīdēju pakalpojumu izmaksas 1226 *euro*.

[5.3] Tiesa atzīst, ka prasītājai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu, atzīstamas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no prasības summas 225 089 *euro* par laiku līdz sprieduma izpildei, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis kapitāla lielumu.

[5.4] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama samaksātā valsts nodeva 3867,75 *euro* un 6,27 *euro* ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un par labu valstij 20,37 *euro* ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Rezolutīvā daļa

[6] Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1757., 1756., 2141., 2212., 2228.pantu, 2006.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.475 "Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība" 3.punktu, Civilprocesa likuma 8., 10., 41., 97., 199., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Piedzīt no Ventspils brīvostas pārvaldes (reģistrācijas Nr.90000284085) par labu pilnsabiedrībai "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" (reģistrācijas Nr.40103688713) prasības summu 225 089 *euro* (divi simti divdesmit pieci tūkstoši astoņdesmit deviņi *euro*) un tiesāšanās izdevumus 3874,02 *euro* (trīs tūkstoši astoņi simti septiņdesmit četri *euro* un 2 centi), kopā 228 963,02 *euro* (divi simti divdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti sešdesmit trīs *euro* un 2 centi).

Atzīt pilnsabiedrībai "HOCHTIEF Solutions, LNK Industries" (reģistrācijas Nr.40103688713) tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 (seši) % procentus gadā no prasības summas 225 089 *euro* (divi simti divdesmit pieci tūkstoši astoņdesmit deviņi *euro*), nosakot, ka pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis kapitāla lielumu.

Ieskaitīt naudas līdzekļus AS "SEB banka" kontā LV96UNLA0050021022903.

Piedzīt no Ventspils brīvostas pārvaldes (reģistrācijas Nr.90000284085) par labu valstij 20,37 *euro* (divdesmit *euro* un 37 centi) ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

Noteikt termiņu 10 (desmit) dienas sprieduma labprātīgai izpildei, skaitot no dienas, kad spriedums stājies likumīgā spēkā.

Spriedumu 20 (divdesmit) dienu laikā var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Ventspils tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 30.martā.

Tiesnesis I.Ķiploks